

له خۆمان نه تورىنن. بۇي هەيە هەتا خانەنشىن دەكىرىن و دەمرين مۇوچەى پىشەكەمان وەرىگرین و سىستەمى پەروەردە له خۆمان پازىرى بىكەين، وەلى ئايا ئەوه بەختەوەريمان بۇ دەستەبەر دەكات؟ بەپرواي من و بە وردىبوونەوەمان لە بارودۇخەكان، وەلامى ئەم پرسىارە: نەخىرە. كەواتە پىيوىستە لهودىyo پىتاسە رەسمىيەكانەوە پەيوەندىيەش لەگەل كەسەكاندا دروستىكەين تا يەكترى و بەختەوەريمان نەدۇپىنن. ئەمەش لەبەرئەوهى لە پىتاسە رەسمىيەكاندا زۇرجار كەسايەتى و سەربەخۆبى و گەورەيى ئىنسانىيە ئىمە پېشىل دەكىيت و ئىمە لە پىتاسە شىتكى تردا دەكىرىنن ئامراز، نەك مەبەست. بۇ نمونە: له پىتاسە رەسمىي كۆمەلگادا بۇ خىزان، (خىزان) دەكىيەت ئامانچ نەك ئىمە كە پىكەنەر و بکەرانى زىندۇوئى ناو خىزانىن. واتە ئىمە دەكىرىنن ئامرازىك بۇ بەردەوامبۇونى يەكەيەكى كۆمەلايەتى و ھەندى ئەركمان دەرىيەت بەسەردا كە دەبىت جىبەجىيان بکەين. بۇيە گرنگە دواجار ژن و مىرىدىك لهودىو ئەو چوارچىيەيەوە كە كۆمەلگا بۇ خىزانى داناوه، پەيوەندىيەكىش لەگەل يەكتىدا دروستىكەن و بەختەوەريمى خۆيان بکەنە ئامانچ نەك پازىيىكىدىنى كۆمەلگا بەو پىكەوەبوونەيان، كە بۇي هەيە له ناو دامەزراوه كەدا بوبىتە پىكەوەبوونىكى دۆزەخيانە. ئەسلىن بەلای منهوه دەربازبۇون لەو پىتاسانەي دامەزراوه سەرجەمگىرەكان (total institution) يەكەن بەسەردا كە ئىدارەي سىياسى، كايىھى پەروەردە، دەزگا ئايىنىيەكان و كۆمەلايەتىيەكان بەسەرماندا دەيسەپىتن، بەشىكە لە خەباتى مەرقۇنى ھاۋچەرخى ئىمە لە دىرى دەسەلاتى نەرىيەت و دەسەلاتى سىياسى و دەزگا كانى و ھەولانە بۇ بەدەستەتەننائى ئازادى. ئازادىيەك لەناؤ چواردىوارى مالىدا، ئەوكاتەي گلۇپەكانمان كۈۋاندۇتەوە و باوهش بەيەكتىدا دەكەين و يەكتىپادەمۇوسىن، دەشىت بەدەستى بەھىنن. ئازادىيەكى خۆكىد، نەك دامەزراوكىد يان دەولەتكىد و سىياسىكىد. بۇيە

ئەگەر قەرار بىت ئىمە هەر لەناو چوارچىيە ئەو كۆمەلگا و دەزگا كانى و گوتارى سىياسى و ئايىنىيە دەيخەنە بەردەمان، بىيىستەمان بەپەيوەندى نىيە، چونكە ئىمە لەناو كۆمەلگادا ئەركەكان جىبەجى دەكەين و چاوهپوانىيەكانى كۆمەلگاش دەھىنن دى و بەو پىيەش پاداشت و سزاكان چاوهپىمان دەكەن. بەلام وەختى دەمانەوە بچىنە ناو پەيوەندىيەوە، بىيگومان دەمانەوە خۆمان بىن و ھەنگاوىك لەو چوارچىيە ئەو كۆمەلگا بۇيە كىشاوين، خۆمان بىزىنەوە. كەواتە ئەو كۆمەلگا نىيە كە ھەلى دروستىكىدىنى پەيوەندىيەمان بۇ دەپەخسىتى، چونكە كۆمەلگا لەناو سىستەمەكانى دەسەلاتى خۆيدا (جيڭىرىمان) دەكات، بەلكو ئەوھە هوشيارى خۆمانە كە دەمان دەدات بۇ سازدانى پەيوەندى. هەر بۇ نمونە: كۆمەلگا لە سىستەمە خىزاندا وەك (ئىن) و وەك (مېرىد) جىڭىرىمان دەكات، بەلام ئەمە بەمانى ئەوھە نىيە ئىمە نەتوانىن لەگەل ھاوسەرەكەماندا پەيوەندىيەكى تايىبەت دروستىكەين. هەرودە سىستەمى پەروەردە وەك (قوتابى) و (مامۆستا) پىتاسەمان دەكات، وەلى ئەمە بەمانى ئەوھە نەتوانىن لەو پىتاسەيە دەرىچىن و توانامان نەبى پەيوەندىيەكى تر لەگەل يەكىدىدا دروستىكەين كە تىايادا مانايەك بۇ قوتا بىبىون و مامۆستايەتى و ژىبۇون و مىرىدىبۇون نەماپىت.

* بەلام تا چەندە دەرچۈن لەو پىتاسە يە گرنگە و بۆچى؟
— بىيگومان دەرچۈن لەو پىتاسە يە كۆمەلگا ئىمە تىدا جىڭىر دەكات گرنگە بۇ بەخودبۇونى ئىمە، بۇ سەربەخۆبۇون و لەھەمۇويشى گرنگەر بۇ بەختەوەربۇونمان. مانەوە لەناو پىتاسە سىستەمەكاندا ئەو مەترسىيە بەدواوهى كە ئىمە يەكتىپەپىنن و شىتى ھاوبەش لەنیۋانماندا نەمەنلىكتى. بۇي هەيە هەتا دەمرين لەناو دامەزراوه خىزاندا وەك ژن و مىرىد بىيىنىنەوە بەبى ئەوھە بەختەوەر بىن و بەمەش كۆمەلگا

پیویسته خۆمان لە هەموو پیناسەیەک پزگار بکەین کە بازگانە کانى ئەم ئەزمۇونە لە ناو دامەزراوه کانى خۆیدا پیمانى دەبەخشى تاکو بتوانىن کە مى لە پەيوەندىيە تايىبەتىيە كانما نازاد و بەخت وەر بىن. بۇ نۇونە: ئەم ئەزمۇونە بە و چاوبەستىماندە كات كە گوايە ئىمە (هاوولاتىن)، (مېللەتىكى بە شەرەفىن) و (خاۋەنی خويىنى شەھيدانىن) و هەت. باشە ئەگەر وايە، كىن ئە و ھەموو خەلکە ھەزارە لە زىر خىمە كاندا دەزىن، كىن ئەوانە ئىپۋانە لەناو دائىرە كاندا، دائىرە ئىپلىس، مەرروور، وەزارەتخانە كان، مدیرعامە كان، موحەققىھە عەدىلى و خەستەخانە و تەنانەت دادگاكانىشدا، زەللىل و بىحورمەت دەكىرىن و سووكا يەتىيان پىددەكرىت؟ ئايا ئەوانە بىگانە و دۈۋەمنى، يان ئە خلاقى سىاسى لەم ئىدارەيەدا ئەوەندە لاۋازە كە ئىرەو ئەۋى بېر ناكات؟ بېبرۇاي من پەخنەگىرن و خۇ پزگارىرىن لەم ماشىئە بىرۇكراتىتە كوردىيە، قەددەرى داھاتسووی خەباتىي هىزىزە گۈرانخوازە كانى كۆمەلگائى ئىمە دەستنىشاندە كات. ھەلبەت ئەگەر ئە و ھىزانە بۇنىيان ھەبىت!

* ھەستناكەيت كە مى رەشىبىنانە قىسە دەكەيت؟

— پەنگە وابىت، بەلام ئەمە پەيوەندى بە جۆرى بىركىدنە وەى منوھ نىيە، بەلكو پەيوەندىيە بە واقعىيەتىي بىرىندار و گەندەلە وە كە بۇ ئىنسانىيەتى ئىمە بۆتە دۆزە خىيىكى ئاسىنин.. وېرپا ئەۋەش پیویستە ئىمە وەك گراماشى گوتويەتى، بىۋامان بە بەدبىنى بۇشنبىرانە و گەشىبىنى ئىرادە ھەبىت. دىياردە و بارودۇخە كان وەكئە وەى دەيانبىنин و ئازارمان دەدەن وەسف بکەين، ئاماژە بە دىزىوی و ناشىرينىيە كان بکەين و شەرم نەكەيەن لە وەى بەخنە جىدى لە خۆمان و كۆمەلگا و كولتوور و دامەزراوه کانى بگىرىن.. لەھەمان كاتىشىدا ھەولى گۈپىنیان بدهىن و ئىرادەمان بە وە ھەبىت، كە دەشىيەت گۈران دروست بېي.

قەیرانەكانى پەيوەندى

* ئىستا دواى ئەوهى هەندى خالتان بەگشتى لەسەر دىارىدەي پەيوەندى پۇونكىرىدەوە، پىيمخۇشە زياپرقسە لەسەر پەيوەندىيەكى تايىەتىش بکەين، كە ئەويش پەيوەندىيى كورپ و كچانە. مۆكارى نەبوونى ئەو «متمانە» يە چىيە كە لەنئىوان كورپ و كچدا ھېيە و وايان لىيدەكتات بەرلە دەستىپىكىرىنى پەيوەندى خوشەويسىتى بىرلەوە بکەنەوە يەكىكىيان قۇلى يەكىكى ترييان نەبېرى. واتە دەممەۋىتى باس لە مۆكارى ئەو بەدگومانىيەم بىر بکەيت كە لەپىش دەستىپىكىرىنى پەيوەندىيەكەيانەوە بەرامبەر يەكترى ھەيانە؟

- ئەمە پرسىيارىكى گىرنگە و بەرلەوەي باس لە هۆكارەكانى ئەو بەدگومانىيە بکەين، پىيمخۇشە بەكورتى قسان لەسەر ئەو داوه بارىكە بکەم كە (متمانە) و (پەيوەندى) پىكەوە دەبەستىتەوە و تووش بەجوانى تەعبيرت لېكىرد. كۆملەناسانى وەك (نيكلاس لۆمان و ئەنتۇنۇ گىدىز و ئولرىش بىك) بايەخىكى زۇريان بە چەمكى متمانە داوه و دەتوانم بلىم: متمانە بەتايىتى بابهتىكى گىرنگى سۆسىيۇلۇزىياتى ھاواچەرخە. لە كۆي ئەو پىناسانەوە كە بۆ چەمكى متمانە كراون، دەتوانىن ئەوە ھەلھىنچىن كە پەيوەندى و متمانە دwoo پۈوىي يەك بابهتن و قىسەكردن لەسەر پەيوەندىي بېنى قىسەكردن لەبارەي پۇلى متمانە لە پەيوەندىدا ماناپىيەكى نابىت. بۆيە ئەگەر متمانە بىمانباتەوە بۆ دلىيابۇون لە جۆر و چۈنۈتى و خەسلەتى كەس و شىتى، يان دلىيابۇون لە پاستىي گوتە و پەيمانىك، ئەوە پەيوەندى دەرهاوישتەي متمانەيە. يان وەك گىدىز دەلى: «متمانە جۇرىكى تايىبەتە لە دلىيائىي» و ئەمەش ئەو شتەيە كە سەركەوتىنى ھەر

پەيوەندىيەك دەستەبەر دەكتات. مادام ئىمە لەسەرتاواھ مەرجى ھەر پەيوەندىيەكمان بە ئامادەيى دوو لايەنى سەربەخۇ دانا، ئەوە پىيوىستە ئەو دوو لايەنە كارىكەن بۆ وەدىيەننانى متمانە لەلای يەكتىر و بۆ ئەمەش واچاکە ھەرىيەكەيان لە ئاست ئەويتىدا خۆلى لە بەدگومانى و حۆكمى پىشىنە پىزگار بکات و لىتى دلىيَا بىت. چونكە پەيوەندىي دروستنابىت ئەگەر هاتوو لايەنە كان لە بەرامبەر يەكتىدا كراوه و دلەفراوان نەبوون و وەلامگۇر چاوه پەيوەندىيەكانى يەكتىنەبوون. بۇونى بەدگومانى ھەرتەنبا ئەپىگەن يە لەبرەدەم پەيوەندىدا، بەلكو نىشانەنەبوونى خودىكى سەربەخۇ و بىرپا بەخۆبۇيىشە. چونكە تەنبا كەسىك دەتوانى بچىتە ناو پەيوەندىيەكەوە كە لەخۆلى دلىيابى و لەخۆلى تىكەيشتىت و ئامادەش بىت بۆ قەبۇولكىرىنى لايەنى بەرامبەر. پىشتر لە و تارى (ديموکراتىزەكىرىنى خود) دا نوسىيومە: (مروققى بەدگومان مروققىكە بىن خود، ھەرىيەشە مروققىكە ناتوانىت پەيوەندىي لەگەل مروققەكانى دىكەشدا بېبەستىت، چونكە پەيوەندىي و ئالوگۇر تەنبا لە نىوان خودە سەربەخۆكەندا دروستدەبىت). ھەلبەت لىرەدا پىتر بىر لە پەيوەندىيەكى تەندروستانە دەكەمەوە، نەك پىكەوە بۇونە دووبارەو ناچارىيەكان.

لە كۆملەلگاى ئىمەدا و لە پەيوەندىي بە پرسىيارەكەتەوە، لە پىكەيە زياتر ھەيە كە ناھىيەت لە نىوان كورپ و كچدا متمانە دروستتىت، بەم پىشىش دەتوانىن باس لە فەرەپىگى لە بەرەدەم نەبوونى متمانەدا بکەين. ھەندىك لەو رىڭرانە پەيوەندىيەن بە سرووشت و مىزاجى تاكەكەسيانەي كورپ يان كچەوە نىيە، بەلكو پەيوەندىيەن بە بازىنە سرووشتى و سىياسى و كولتۇورييەوە ھەيە كە ئەم دوو تاكە وەك نىز و مى، يان وەك كۆچ و كورپ تىايىدا پەرەردە بۇون و كونەستى ئەوانى داگىركردووھ. ھەرەھا كۆملەلگاى ئىمە يەكىكە لەو كۆملەلگايانە بىمەتىمانەيى بەشىكى پىكەھىنەرە لە بونىادى كولتۇورى و سىياسىدا، مىزۇوى نۇئى و ھاواچەرخى

وەك: (ھەردوو چاوت دەردەھىيىنم، گۈچۈكەت دەبىرم و دەتىدەم بە گورگەكان بىخۇن) لەو شتە ھەرە ئاساييانەن كە مىنداڭ بەرگۈيى دەكەون. زۆربەي ئەوانەمان كە بىرىنىھۇسۇن بۇوين و لە شىرخواردىن تىرمان نەخواردۇو، يان ئەوهەتا پەنامان بۇ شىرى ئافۇرەتىكى تر بىردووھ و بەمەش لەگەل كچ و كورپەكانىدا بۇوينە (خوشك و براي شىرىيى) و ئىتەر لە دواپۇزدا بۆمان نەبۇوھ وەك خۆشەۋىست بىريان لىبېكەينەوە، يان ئەوهەتا پەلامارى سىنگى داچەقاوى زېھ قەرەجىكەمان داوه و بەمەش بۇوينەتە (كۈرپە قەرەج)، ياخود ئەگەر ھەر دەستمان لە نەوسىنى ھەلنىڭرتىببىت ئەوه دايىكمان لىيمەندۇزى و بىبەرى تىيزى لەسەر گۆى مەمكىيەوە ھەلسۇوھ و وەك دوو پىشك پىتوھى داۋىن و ئەمجا دەستمان لەو مافە ئاسايىيەنى مىندالىيمان ھەلگەرتۇوھ كە مژىنى ئەم مىيە خودايىيەيە.. ئەمە ويپرای ئەوهى ھەر لەو فەزايىدا و لە تەمەنەتىكى زۆر نۇوهوھ خەيالىيان پېركىدووين لە دىيۇ و درنج و جىتكە و ھاكا بۆمان ھاتن و بىرىدىانىن. من لە دانمارك و دواى تەمەنەتىكى زۆريش، ھېشتا لەو دىيۇھ سەگىبابانە دەتسام كە كاتى خۆى لە گۈنەدەكەمان خرابۇونە ناوا سەرمەوھ و قەراربىوو ئەگەر عاقىل نەبام، بىخۇن.. بىيگومان ھەممو ئەمانە پەندگانەوەي خۆيان ھەبۇوھ لە پىكەتەي كەسايىتى كوردىدا و لە تىرپوانىنى بۇ جىهان و كات و بۇونى خۆى و لە مامەلە كەرنىدا لەگەل شۇين. لە ئاسايىتىرين دۆخدا ئەم پەفتارانە ھەستىكى توندرەوانەيان تىدا دروستكىدووين، بىرۋابەخۇبوونيان لىيسەندۈيەتەوە و ئەوهەيان تىدا چاندووين كە ھەر دەم و بازىن ئىمە باش نىن، دەست دەنرىت بە بۇومنەوە، ئەوانىتە خۆشيان ناوىيىن و لە خۆيانمان دوور دەخەنەوە. ياخود ساردىيەكىيان تىدا دروستكىدووين بۇتە ھۆى كوشتنى ھەستى پىيويستىبۇون و پەيوەندىيەستىنمان لەگەل كەسانى تردا.

ئىمە لەسەر بىمتىمانەيى بە داھاتووھ خۆى و بە ھىزە بىكەرە كانى ناوى دروستبۇوھ. مىزۇوھ سىياسىي ئىمە پېر لە نەمونەي ھەستەكىردن بە دلنىيائى و سەقامگىرىي و بىرکىردنەوە لەو مەترسىييانەي كە دراوسى و داگىرکەر و ئەوانىتەر بەسەرمان دەھېيىن. لەم پۇوهوھ گەشتىنامەكەي (مىتەر رىچ) لە ١٨٢٠ بۇ شارى سلىتىمانى چەندىن نەمونەمان لە زمانى خەلک و مىرەكانى ئەوساوه بۇ باسەدەكتە كە بى متىمانەيى ئەوان بە داھاتووھ خۆيان دەسەلمىتىن و ئەمەش وايلىكىردوون تەنانەت دەستە وەستان بن لە ئاست چاڭكىردنەوەي خانووھ كەنیاندا، چۈنكە ئەوان خۆيان بۇ ئاوارەبۇون و شاروپىرانى ئامادەكىرىووھ نەك بۇ حەوانەوەي يەكچارەكى لە مالى خۆياندا! شۇرۇشەكانى كورد چەندە سووربۇونى ئەم مىليلەت يان لەسەر خواستەكانى خۆى سەلماندووھ، ئەوهندەش بە تىكشەكانىيان ناڭومىدى و دوودلى و بى متىمانەييان كەردىتە بەشىك لە پىكەتەي كەسايىتى ئەم مروفە. لە مىزۇوھ نزىكى كۆمەلەيەتىشماندا، دەنگوباسى راگواستنى زۆرەملەي گۈندەكان لەلايەن بەعسىيەكانەوە بەس بۇوتا ژيان بۇھەستىنى و جوتىار و كاسېكار و خاوهن زەھىيەكان پىش چەند سالىكى پۇوداوه كەش دەستىيان نەچىتە هىچ كارى و بىگە لەو ماوهىدا زۇن و ژىخوازىيىش كەم بېتتەوە. هەتا پۇوخانىيى يەكچارەكىي دىكتاتورىيەت، ترسىك ھەبۇو لەگەرانەوەي بەعس و پىمۇايە هەتا سەدام حسېنىش وەك پەمىزى توقىن لە زەينى ئىمەدا بېمېتىنى، ئەو ترسەش ھەر دەبىت. ئەمە جەڭ لە ترسى بەرەدەوام لە ژىلەمۇ شەپە ناوخقىيەكان كە زۆرجار بە ئاشتىبۇونەوە كەنېش ئەو ترس و نادىلىيە ئازاپەتتەوە و متىمانە بەئاسانى دروستىنابىتتەوە.

بەر لە ھەممو ئەمانەش فەزاي خىزانى كوردىمان لەبىر نەچىت كە تىايىدا چەندىن جۆرى سزادان پراكتىزە دەكىيەن. ئىمە ھەممومان لەو خىزانانەوە هاتووين كە بروايان بە مىنداڭ داغىرىدىن و خەتنەكىرىن ھەيە و ھەپەشەي

پهندگه ئەمە لە ئىستادا گەورەترين سىتمى كۆمەلگا بىت لە تاكەكانى خۆى و پىڭر بىت لەبەر دەم دروستبوونى هاولۇتىدا، چونكە مروۋەتەنیا ئۆكاتە دەتوانىت بىيىتە هاولۇتى كە خاوهنى سەرىيەخۆيى و ئازادىي شەخسىي خۆى بىت و لەزىئر زەبرى فەرمانە سەپىنزاوه كاندا نەخەسېنزاپىت. لە راستىدا مروۋەت بىن ناسنامەي جنسى ناتوانىت بىيىتە هاولۇتى، چونكە يەكىك لە بىنەماكانى هاولۇتىبىعون داننانە بە ناسنامەي پەگەزى ئەو مروۋەت وەك بکەزىكى نىتىريان مى. ئەم پەيوەندىيە خاوهندارانەيەي كۆمەلگا بەتاكەكانى خۆيەوه، جگە لەوهى لە خىزاندا بۆتە هوى ئەوهى كە باوک خۆى بەخاوهنى مندالەكانى بىزانى و حەقىقەتى خۆى وەك حەقىقەتى ئەوان بىبىنلى و نوينەرايەتىان بىكا، ئەوه لە سىستەمى پەرەردە و لە قوتاباخانەشدا پەنگىداوهەوه و درىزە بە مانەوهى خۆى دەدات و بۆتە پەيوەندىيەكى بەدەزگايى بىوو. واتە مامۆستاش بەمانايىك لە ماناكان جىڭىكاي باوکىك دەگرىتەوه كە حەقىقەتى قوتابىيەكانى وەك حەقىقەتى خۆى دەبىنى. لە زۆربەي دۆخەكاندا دەگەمنى ئەو مامۆستايانەي كەنەيانوئى باوکىكى ناو خىزان بن لەناو پۈلەدا و ئەمەش كىشەيەكى گەورەي بۆ پەيوەندىيەكانى ئىيمە دروستكىدووه و پىڭرە لەبەر دەم دروستبوونى مەتمانە لەناو گەنجەكاندا.

* مەبەستت ئەوهى بۆ نىمۇونە وەستانى مامۆستا لەناو پۈلەدا وىنەيەكە لە پۈرىي حالتى دەرەوونىيەوه كۆمەلگىك كارىكەرىسى خۆى دەبىت بۆ كواستنەوهى وىنەيە باوک بۆ ناو پۈل ؟

- بەلى، مەبەستم ئەو دەسەلاتەيە كە نايەويت پەمزىيەتى خۆى لەناو كايدە جياوازەكاندا ونبكتە و بەرەدەواام خۆى بەرەمەدەھىننەتەوه. وەرە با هەمان وىنە بگۈزىزىنەوه بۆ وىنەي روشنېرىك كە كۆپ دەگىپىت و دوو كاتژمۇر خەلک بىن دەنگ دەكە و هەمان دەسەلات لە كايدە روشنېرىدا

* ئەم قسانە دەستنىشانكىرىنى گىرنىك، بەلام مەستناكەيت نەبۇونى مەتمانە لە نىتىوان كچان و كوراندا مۆكارى ترى مەبى كە زىاتر پەيوەندىيەن بە ئىستاى دۆخى كۆمەلگا ئىيمەوهە بىت..؟

بىنگومان.. يەكىك لەو مۆكارانە ئەوهى كۆمەلگا ئىيمە بەشىوه يەك لەشىۋە كان خۆى بەخاوهنى ھەموو ئەندامەكانى دەزانى و پەيوەندىي ئەم كۆمەلگا يە بەئەندامەكانى خۆيەوه پەيوەندىيەكى خاوهندارانەيە. پەيوەندىيەكە تىايىدا كۆمەلگىك ياسا و رىسا، كۆمەلگىك نەرىت يَا ئەوهى كەپىي دەوتىرى «بېپارە پېشىنەكان» و ئىيمە نازانىن لە كويىدا نۇوسراون، لە كۆيىدا تۆمار كراون، لە چ كۆنېكەوه دېنەدەر و لە ھەموو شۇينىكدا ئامادەن و بەدەگەمن و زۆر ھىۋاش كۆپانىيان بەسەردا دېت، دەسەلاتيان ھەيە. ئەم فاكتەرانە بېن وىست و ئىرادەي مروۋەپارە دەدەن تا ئەم تاكەكەسەي كە ناوى «كۆر» يان «كچ» پېويسىتە لە زىانى عەمەلیدا چۆن بىت و بەرددەوامىش ھەستېكەت ئەو گىردارو بە شتىكى ترەو كە لە خۆى گەورەترە. واتە پەيوەندىي پەگەزى نىتىر و مى لە زىانى كۆمەلايەتىانەي خۆيانىدا بەو فاكتەرە بېپارەدەرانەوه، ھىنەدەي ئەوهى پەيوەندىيەكى يەكسان بىت، زياتر گىرۇدەبۇونىكە و دۆخىكى ملکە چانەيە لە بەرامبەر دەسەلاتىكى ھەميشە ئامادەدا. دەسەلاتى كە بەرجەستەبۇونىكى ماتەرالىيانەي نىيە، بەلام دەزانىن كۆمەلگا ئەوهندە بەپىزىكىردىووه كە ھەرجۈرە خۆ لىدىزىنەوهىكى بە سەرپىچى و گوناھىك دەزمىردىت. زيان لەناو بازنانە ئەم دەسەلاتە نادىار و ھەر دەم ئامادەيەدا بۆخۆى لەھەمان كاتىشدا دەستنىشانى جۆرى پەيوەندى كۆر و كچ دەكەت و ھەموو خەوبىننىكى تاكەكەسيانە دەچەپىتىت، ئەمەش بە ئەندازەيەك كە گەنجەكان (كچبۇون) و (كۆپبۇون) ئى خۆيان بىر دەچىتەوه و دەبنە كائىنى بىن پەگەز و بىن ناسنامەي جنسىي خۆيان.